

องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Factors of the Best Practices affecting the Quality of Primary School's Excellence under Office of the Basic Education Commission

ธูปณี พวงงาม*

Thapanee Puangngam

พรรณี สุวดี**

Pannee Suwatthee**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม 2) ศึกษาองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู กรรมการสถานศึกษา จำนวน 317 คน จากโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม ได้แก่ 1) ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร 2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 3) วัฒนธรรมองค์กร 4) การทำงานเป็นทีม 5) การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) การนิเทศภายใน และ 7) การประกันคุณภาพการศึกษา

2. องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การประกันคุณภาพการศึกษา 3) การทำงานเป็นทีม 4) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 5) การนิเทศภายใน และ 6) ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร โดยร่วมกันทำนายคุณภาพโรงเรียนได้ ร้อยละ 78.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา บุคลากรทุกคนควรพัฒนาตนเอง พัฒนางาน โดยแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน

คำสำคัญ : การปฏิบัติที่เป็นเลิศ/ คุณภาพโรงเรียน/ โรงเรียนประถมศึกษา

* นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

** อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study factors of the best practices of primary school's excellence, 2) study factors of the best practices affecting the quality of primary school's excellence, and 3) identify guidelines for developing the best practices of primary school under office of the basic education commission. The research samples were administrators school, teachers, and basic school education committees total 317 persons from primary school's excellence

The finding of this research were as follows:

1. Factors of the best practices of primary school's excellence consisted of: 1) professionalism of administrator, 2) efficient administration, 3) organizational culture, 4) teamwork, 5) child-centered learning activities, 6) internal supervision, and 7) quality assurance in education.

2. Factors of the best practices affecting the quality of primary school's excellence consisted of: 1) child-centered learning activities, 2) quality assurance in education, 3) teamwork, 4) efficient administration, 5) internal supervision, and 6) professionalism of administrator, they were predicted quality school at the percentage of 78.80 with statistical significance at .05.

3. The guidelines for developing the best practices of primary school under office of the basic education commission were; school personnel should be developing themselves, developing their works and developing teamwork by learning continuously, as well as participating in seminar training with other organizations and get advantage field trips in master quality school in country and oversee, otherwise; they should create professional networking, or participate in professional organization.

Keywords : Best Practice/ Quality School/ Primary School

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) มุ่งให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพตามมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษาและมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพ

สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 10) สถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุดที่จะต้องทำหน้าที่สร้างและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่ดีมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขด้วยการพึ่งตนเอง อาจกล่าวได้ว่าหากรัฐบาลกำหนดให้มีโรงเรียนคุณภาพเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญน่าจะทำให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีความเป็นเลิศ และมีความเสมอภาคในการให้บริการทางการศึกษาที่เท่าเทียม

กันในมาตรฐาน ยืดหยุ่นและหลากหลายในทางปฏิบัติได้

แม้ว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะเป็นภารกิจที่หน่วยงานการศึกษาถือปฏิบัติเป็นนโยบายสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการและพยายามที่จะพัฒนามาโดยตลอด แต่จากสภาพที่ปรากฏพบว่าคุณภาพการศึกษาในทุกระดับทุกประเภทยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551: 10)

การที่โรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีปัจจัย องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารจัดการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงได้มีการนำแนวคิดของการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาใช้อย่างหลากหลายโดย สมพร เพชรสงค์ (2548: 38) เสนอว่าโรงเรียนจะมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์เป้าหมายของโรงเรียนว่าต้องการพัฒนาไปในทิศทางใด เน้นด้านใดเป็นหลัก ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบรูซซี สิริมหาสาร (2547: 3-6) ที่ว่าเป้าหมายของการปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อให้องค์กรและคนในองค์กรมีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลายกรณี อาทิ การปฏิบัติที่เป็นเลิศกับการจัดการความรู้ การปฏิบัติที่เป็นเลิศกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ การปฏิบัติที่เป็นเลิศกับการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้คัดเลือกโรงเรียนที่มีรูปแบบบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่เข้มแข็งและมีผลการจัดการศึกษาที่ยอดเยี่ยมอย่างต่อเนื่องในรอบ 1 ทศวรรษ (พ.ศ. 2546 – 2556) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ส่งผลทำให้การประเมิน

คุณภาพภายนอกรอบที่สองและรอบสามอยู่ในระดับดีมากและมีผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 3 – 5 ปีซ้อนหลัง และได้มีการประกาศยกย่องและมอบโล่รางวัลให้กับโรงเรียน

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งโรงเรียนถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่ประกอบด้วยคุณภาพผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตลอดจนมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้โรงเรียนทุกแห่งจะต้องมีวิธีการหรือแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานเป็นผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อโรงเรียนประถมศึกษา ยอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไปได้อย่างมั่นใจ ใช้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์การปฏิรูปสถานศึกษาแนวใหม่ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม

เยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติที่
เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่
ประกอบด้วย 1) ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร
2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 3) วัฒนธรรม
องค์กร 4) การทำงานเป็นทีม 5) การจัดการเรียนรู้ที่
มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) การนิเทศภายใน และ
7) การประกันคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพ
โรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบ
เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ประชากร คือ โรงเรียนประถมศึกษา
เยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 20 โรงเรียน
ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานว่าเป็นโรงเรียนที่มีรูปแบบ
บริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่
เข้มแข็งและมีผลการจัดการศึกษาที่ยอดเยี่ยมอย่าง
ต่อเนื่องในรอบ 1 ทศวรรษ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และ
นักเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) ได้จำนวน 8 โรงเรียน

ระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบ

2.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group
Discussion) ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย นักวิชาการ 3
คน ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และผู้บริหาร
การศึกษา 3 คน รวม 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อ

คุณภาพโรงเรียน
ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู
และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน
ประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา
2557 จำนวน 1,776 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน
ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน
ประถมศึกษาเยี่ยม สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาด
กลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan (1970
อ้างถึงใน สุทธนุ ศรีไสย์, 2551: 132–133) ได้มา
โดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 317 คน

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางพัฒนา การ
ปฏิบัติที่เป็นเลิศ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้น
พื้นฐาน จำนวน 9 คน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาด
เล็ก 3 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน และ
ขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ องค์ประกอบการปฏิบัติที่
เป็นเลิศในโรงเรียนประถมศึกษาเยี่ยม
ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่

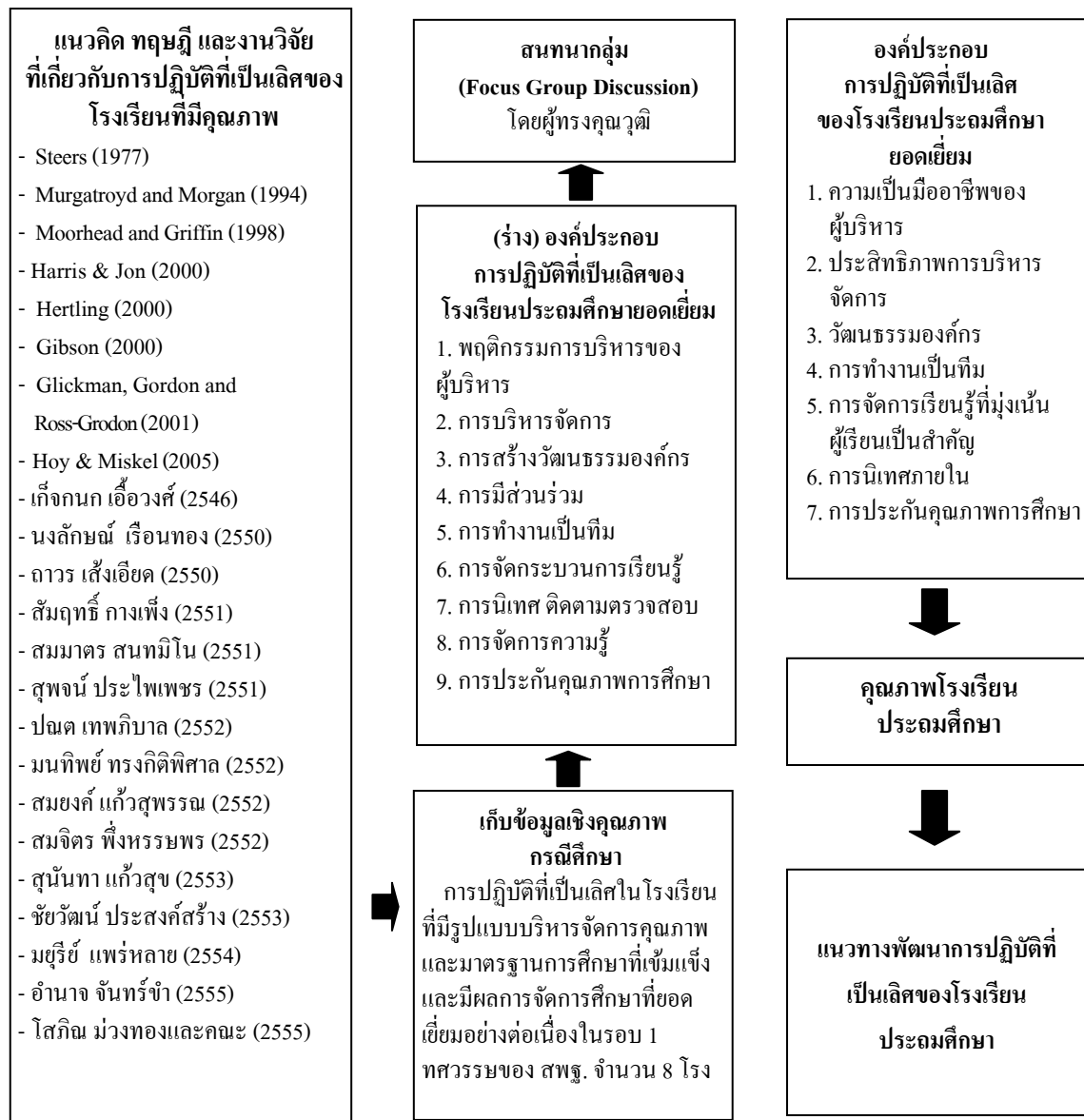
- 1.1 ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร
 - 1.2 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
 - 1.3 วัฒนธรรมองค์กร
 - 1.4 การทำงานเป็นทีม
 - 1.5 การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียน
- เป็นสำคัญ

- 1.6 การนิเทศภายใน
 - 1.7 การประกันคุณภาพการศึกษา
2. ตัวแปรตาม คือ คุณภาพโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่ององค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศและคุณภาพโรงเรียน เช่น Steers (1977), Murgatroyd and Morgan (1994), Moorhead and Griffin (1998), Harris & Jon (2000), Hertling (2000), Gibson (2000), Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2001), Hoy & Miskel (2005), เกื้อกนก เอื้อวงศ์ (2546) นงลักษณ์ เรือนทอง (2550) ถาวร สังข์เอียด (2550) สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551) สมมาตร สนทมิโน (2551) สุพจน์ ประไพเพชร (2551) ปณต เทพภิบาล

(2552) มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล (2552) สมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552) สมจิตร พึ่งหรรษพร (2552) สุนันทา แก้วสุข (2553) ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง (2553) มยุรีย์ แพร่หลาย (2554) อำนาจ จันทร์ขำ (2555) โสภณ ม่วงทอง (2555) โดยนำมาบูรณาการกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ : กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม จำนวน 8 โรงเรียน แล้วจึงสังเคราะห์เป็น (ร่าง) องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร 2) การบริหารจัดการ 3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4) การมีส่วนร่วม 5) การทำงานเป็นทีม 6) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 7) การนิเทศติดตามตรวจสอบ 8) การจัดการความรู้ และ 9) การประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับคุณภาพโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์จาก มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานการศึกษขั้นพื้นฐาน ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม โรงเรียนคุณภาพของอำรุง จันทวานิช (2547) ผลลัพธ์ของโรงเรียน มาตรฐานสากล และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาสังเคราะห์ เป็นองค์ประกอบคุณภาพโรงเรียน ได้จำนวน 1 องค์ประกอบ ดังแสดงในกรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัย ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ที่มีลักษณะของข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบ เป็น

การดำเนินการเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย และ (ร่าง) องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม โดยการแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ : กรณีศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม 8 โรงเรียน

ระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบ เพื่อหาองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม โดยการสนทนากลุ่มและเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางพัฒนา การปฏิบัติที่เป็นเลิศโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ
2. แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม
3. แบบสอบถาม
4. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสำรวจเอกสาร

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนที่มีคุณภาพ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ (ร่าง) องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม แล้วนำไปเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยมที่เป็นกรณีศึกษา

ขั้นที่ 3 จัดทำแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง และแบบสำรวจรายการ เสนออาจารย์ที่

ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา การใช้ภาษา และความเหมาะสม

2. แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการเก็บ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ : กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม จำนวน 8 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปเป็นตัวประกอบประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม และคุณภาพของโรงเรียน ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 3 นำแบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา การใช้ภาษาและความเหมาะสม แล้วนำไปใช้ในการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน

3. แบบสอบถาม

ขั้นที่ 1 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ตามนิยามตัวแปรเชิงปฏิบัติการ และนำข้อสรุปที่ได้จากการการสนทนากลุ่ม มาสร้างข้อกระทงคำถาม

ขั้นที่ 2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา การใช้ภาษา และความเหมาะสม

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหาร โรงเรียน ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามตอนที่ 2 เท่ากับ 0.989 และตอนที่ 3 เท่ากับ .959

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงข้อกระทงคำถามในด้านการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมและถูกต้องโดยผ่านการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. แบบสัมภาษณ์

ขั้นที่ 1 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 2 คือ

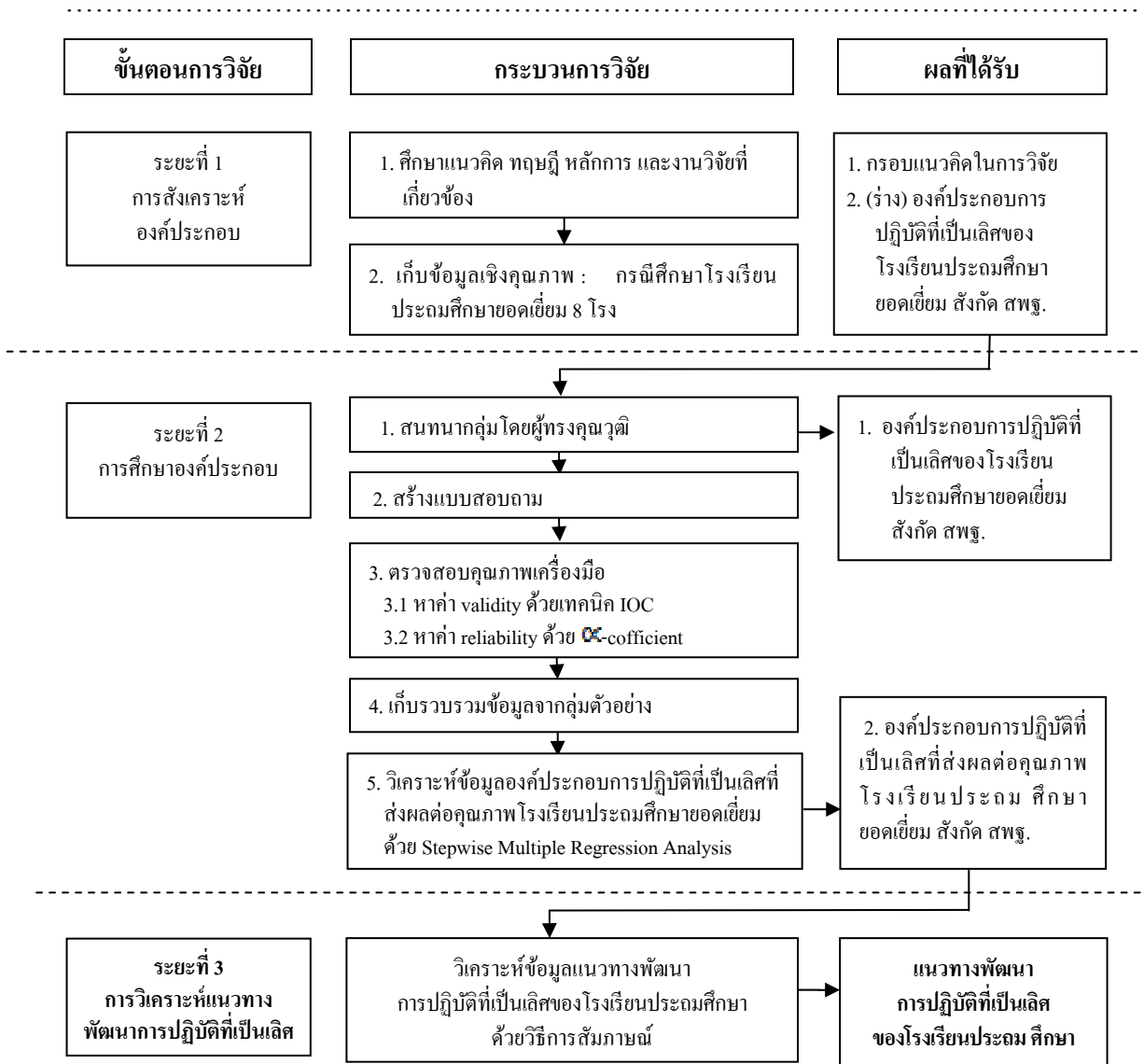
องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา การใช้ภาษา และความเหมาะสม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบ

จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ : กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม ได้องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร 2) การบริหารจัดการ 3) การสร้าง

วัฒนธรรมองค์กร 4) การมีส่วนร่วม 5) การทำงานเป็นทีม 6) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 7) การนิเทศติดตามตรวจสอบ 8) การจัดการความรู้ และ 9) การประกันคุณภาพการศึกษา

ระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบ

2.1 จากการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาเยี่ยม 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร 2) ประสิทธิภาพ 2.2 การวิเคราะห์ระดับองค์ ประกอบการ
การบริหารจัดการ 3) วัฒนธรรมองค์กร 4) การ ปฏิบัติที่เป็นเลิศและระดับคุณภาพโรงเรียน
ทำงานเป็นทีม 5) การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียน ประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงาน
เป็นสำคัญ 6) การนิเทศภายใน และ 7) การประกัน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น
คุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับขององค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศและ
คุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย
ภาพรวม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (X)	4.49	0.30	มาก
1) ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร	4.54	0.31	มากที่สุด
2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ	4.51	0.28	มากที่สุด
3) วัฒนธรรมองค์กร	4.49	0.36	มาก
4) การทำงานเป็นทีม	4.49	0.39	มาก
5) การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.45	0.40	มาก
6) การนิเทศภายใน	4.43	0.38	มาก
7) การประกันคุณภาพการศึกษา	4.49	0.37	มาก
คุณภาพโรงเรียน (Y)	4.48	0.35	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงว่า องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.31 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 0.28 และวัฒนธรรมองค์กร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.36 ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดลำดับสุดท้าย คือ การนิเทศภายใน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.38 ส่วนคุณภาพโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก, ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.35

2.3 การวิเคราะห์ห้ององค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อค้นพบ ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศกับคุณภาพโรงเรียน
ประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง	ความเป็นมืออาชีของผู้บริหาร (X_1)	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ(X_2)	วัฒนธรรมองค์กร(X_3)	การทำงานเป็นทีม (X_4)	การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_5)	การนิเทศภายใน(X_6)	การประกันคุณภาพการศึกษา(X_7)	คุณภาพโรงเรียน (Y_{tot})
ความเป็นมืออาชีของผู้บริหาร (X_1)	1							
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ(X_2)	0.57**	1						
วัฒนธรรมองค์กร(X_3)	0.61**	0.81**	1					
การทำงานเป็นทีม (X_4)	0.60**	0.76**	0.88**	1				
การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_5)	0.55**	0.83**	0.87**	0.83**	1			
การนิเทศภายใน(X_6)	0.53**	0.75**	0.76**	0.76**	0.83**	1		
การประกันคุณภาพการศึกษา(X_7)	0.59**	0.79**	0.79**	0.77**	0.84**	0.82**	1	
คุณภาพโรงเรียน (Y_{tot})	0.59**	0.78**	0.82**	0.80**	0.85**	0.79**	0.82**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในขององค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.53 – 0.88 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระหว่างองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศกับคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม (Y_{tot}) พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับ ปานกลางถึงระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.59 - 0.85

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถม ศึกษาอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	6	29.335	4.889	184.210*	0.000
Residual	298	7.909	0.027		
Total	304	37.245			

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับ	b	Beta	SE.b	t	Sig.
ค่าคงที่	0.288	0.158		2.668*	.008
การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_5)	0.274	0.316	0.057	4.786*	.000
การประกันคุณภาพการศึกษา (X_7)	0.200	0.214	0.053	3.787*	.000
การทำงานเป็นทีม (X_4)	0.148	0.164	0.047	3.171*	.002
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (X_2)	0.127	0.101	0.064	1.973*	.049
การนิเทศภายใน (X_6)	0.108	0.116	0.049	2.207*	.028
ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร (X_1)	0.078	0.069	0.039	1.990*	.048

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 $R = 0.887$ $R^2 = 0.788$ SEE = 0.163

จากตารางที่ 3 แสดงว่า องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_5) การประกันคุณภาพการศึกษา (X_7) การทำงานเป็นทีม (X_4) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (X_2) การนิเทศภายใน (X_6) และความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร (X_1) ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ และสามารถความผันแปรของคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาอดเยี่ยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.788

สหสัมพันธ์พหุคูณขององค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาอดเยี่ยม มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.163 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประกันคุณภาพการศึกษา การทำงานเป็นทีม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การนิเทศภายใน และความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาอดเยี่ยม และสามารถพยากรณ์คุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาอดเยี่ยม โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 78.80 และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 0.288 + 0.274 (X_5) + 0.200 (X_7) + 0.148 (X_4) + 0.127 (X_2) + 0.108 (X_6) + 0.078 (X_1)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.316 (Z_5) + 0.214 (Z_7) + 0.164 (Z_4) + 0.101 (Z_2) + 0.116 (Z_6) + 0.069 (Z_1)$$

จากตารางที่ 2 และ 3 สรุปได้ว่าองค์ประกอบ การปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน ประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับการ พิจารณาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การประกันคุณภาพ การศึกษา 3) การทำงานเป็นทีม 4) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 5) การนิเทศภายใน และ 6) ความเป็น มืออาชีพของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 78.80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ส่วนองค์ประกอบ วัฒนธรรมองค์กรไม่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน ประถมศึกษายอดเยี่ยม

ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนา การปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แนวทางพัฒนาการปฏิบัติที่เป็นเลิศของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่บุคลากร ในโรงเรียนทุกคนควรมีการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาทีมงาน โดยการแสวงหาความรู้จากแหล่ง วิทยาการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ร่วมประชุม อบรม สัมมนากับองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งควรมีโอกาสศึกษา ดูงาน โรงเรียนต้นแบบที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสูง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ ควร ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับทุก ภาคส่วนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เข้มแข็งและ ยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของ โรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม โดยภาพรวมมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร ทั้งนี้อาจ

เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้กระตือรือร้นและสร้าง แรงจูงใจให้บุคลากรทำงาน เป็นนักวางแผน เป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้จัดการองค์กร เป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลง โดยทำหน้าที่ผู้ประสานงาน นิเทศ ติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลมาก ที่สุดต่อความสำเร็จของโรงเรียน สอดคล้องกับ ชีระพร อายุวัฒน์ (2552: 61-70) พบว่าแนวปฏิบัติที่ เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ด้านผู้บริหารในฐานะผู้นำของ องค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อประ โยชน์ต่อการ ปฏิบัติงาน สร้างความพึงพอใจ สร้างขวัญกำลังใจ และประสิทธิภาพขององค์กร คุณลักษณะของผู้นำ จึงส่งผลต่อความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายของ องค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ คูจินดา (2554: 42-54) พบว่า ตัวบ่งชี้ ประสิทธิภาพความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาด เล็ก ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ การส่งเสริมสนับสนุน ความภาคภูมิใจต่อองค์กร ความสัมพันธ์ชุมชน วุฒิภาวะ ความมั่นคงทางอารมณ์ และบุคลิกภาพและการศึกษา นอกจากนี้ สมกิต บุญยะโพธิ์ (2557: 92) พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เป็นเลิศ โดยองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อความความคาดหวัง ต่อความสำเร็จของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับสุเมธ จันทร์เจื้อจุน (2554: 163) พบว่า คุณลักษณะของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในภูมิภาค ตะวันตกอยู่ในระดับมาก

การนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดลำดับสุดท้าย อาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนยังให้ความสำคัญกับการ นิเทศ ติดตามและประเมินผลค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากโรงเรียนมีการระดมทุนพิเศษตามนโยบาย และภาระงานประจำที่เพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารมีภารกิจ

ต้องเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาตามคำสั่งของต้นสังกัดบ่อยครั้งจึงละเลยการทำหน้าที่ในการนิเทศติดตาม ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยใช้วิธีการประชุมประจำเดือน ประชุมหัวหน้าระดับชั้นหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบกับโรงเรียนได้รับการนิเทศติดตามจากศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นระยะตลอดปีการศึกษา สอดคล้องกับ Wayne (1980 อ้างถึงใน วรรณพร สุขอนันต์, 2550: 171) ที่พบว่า ปัญหาของการนิเทศภายในสถานศึกษา มีสาเหตุที่มาจาก 1) บุคลากรยังขาดการปฏิบัติอย่างจริงจัง 2) ผู้บริหารขาดการเตรียมการที่ดีในการวางแผนก่อนดำเนินการนิเทศการศึกษา 3) ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และเอกสารประกอบหลักสูตร ขาดความรู้และประสบการณ์ในการสร้างสื่อและเครื่องมือทางการนิเทศ และ 4) การปฏิบัติการนิเทศ ครู อาจารย์ไม่เข้าใจหลักการและระบบการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศไม่มีเวลาดำเนินการ เนื่องจากมีภารกิจอื่นมาก การปฏิบัติการนิเทศไม่เป็นไปตามกำหนด และยังสอดคล้องกับยุพิน ยืนยง (2553: 249) พบว่า การนิเทศการสอนที่เน้นกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ สัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะที่สำคัญที่ต้องการพัฒนาโดยใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย

2. องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพ โรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การประกันคุณภาพการศึกษา 3) การทำงานเป็นทีม 4) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 5) การนิเทศภายใน และ 6) ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร ส่วน

วัฒนธรรมองค์กรไม่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีวัฒนธรรมที่หลากหลายตามที่สัมมา รณิษฐ์ (2553: 318-321) เสนอไว้ว่า วัฒนธรรมองค์กรมี 4 ประเภท ได้แก่ 1) วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ 2) วัฒนธรรมแบบเครือญาติ 3) วัฒนธรรมแบบราชการ 4) วัฒนธรรมแบบปรับตัว จะเห็นว่าจากวัฒนธรรมองค์กรดังกล่าวมาข้างต้น หากผู้บริหารสามารถสร้างสรรค์และประสานวัฒนธรรมแบบเครือญาติแบบปรับตัว และแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จให้เกิดขึ้นได้ ก็ย่อมเกิดประสิทธิผลต่อองค์กร และสร้างความพึงพอใจแก่บุคลากรในองค์กรด้วย องค์กรหนึ่งอาจจะมีวัฒนธรรมองค์กรมากกว่าหนึ่งแบบหรืออาจครบทุกแบบก็ได้ อย่างไรก็ตาม องค์กรที่มีความสำเร็จสูงพบว่ามักมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็งเพียงแบบเดียวเท่านั้น อาจเป็นไปได้ว่าโรงเรียนมีขนาดแตกต่างกันรวมทั้งมีการผสมผสานวัฒนธรรมองค์กรที่ต่างกัันหรือมีวัฒนธรรมองค์กรที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของทิวา เหล่าป่าสี (2559: 113) พบว่า วัฒนธรรมองค์กร แบบมุ่งอำนาจไม่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ยังสอดคล้องกับราเชนทร์ แก้วพิทักษ์ (2557: 121) ที่พบว่า วัฒนธรรมองค์กรแบบครอบครัวไม่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพราะสถานศึกษา ยังไม่ให้ความสำคัญต่อการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ทำให้ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน แสดงถึงการไม่มีกัลยาณมิตร

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้และการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายใน เป็นองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาขยายเขตเยียม ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญโดยสนับสนุนให้มีการประสานสร้างเครือข่ายการนิเทศกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การศึกษาด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ตลอดจนควรมีการประชุมประจำเดือนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คณะครูได้รับทราบสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขได้

1.2 หากโรงเรียนใดต้องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ ควรนำแนวทางการพัฒนาที่ได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของ แต่ละโรงเรียน

1.3 ผลการวิจัยที่พบว่า วัฒนธรรม

องค์กรเป็นองค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศ แต่ไม่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงไม่ควรให้ความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นค่านิยมแบบแข่งขันเชิงรุกเพื่อมุ่งเอาชนะ สร้างชื่อเสียงและผลงาน เพราะจะทำให้นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่ไม่ยั่งยืน ทั้งนี้ โรงเรียนควรตระหนักถึงการบริหารการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรหลายประเภทท่ามกลางค่านิยม ความเชื่อ และความแตกต่างของบริบทแต่ละแห่ง เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้เป็นสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบรูปแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา ในลักษณะพหุวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2546). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง. (2553). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถาวร เส็งเอียด. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ทิวา เหล่าปาสี. (2559). **วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ธีระพร อายุวัฒน์. (2552). “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 1(1): 61-70.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). **รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2547). **การจัดการความรู้สู่องค์กรอัจฉริยะ : Best Practice.** นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- ปณต เทพภิบาล. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคใต้.** ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย.** ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มยุรีย์ แพร์หลาย. (2554). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). “การพัฒนาแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 3(1,2): 196-209.
- ราชนทร์ แก้วพิทักษ์. (2557). **รูปแบบวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). **รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมกิต บุญยะโพธิ์. (2557). “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเป็นเลิศ”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 6(2): 80-95.
- สมจิตร พึ่งหรรษพร. (2552). **การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงระบบในการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมพร เพชรสงค์. (2548). “Best Practices”. วารสารดำรงราชานุภาพ 5(15): 36-44.
- สมมาตร สนทมิโน. (2551). การพัฒนาตัวบ่งชี้หลักสำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโดยใช้การบริหารเชิงสมดุล. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมยศ แก้วสุวรรณ. (2552). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลต่อการประกัน
คุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สัมมา รัตนชัย. (2553). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: แอล.ที.เพรส.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน : การพัฒนาและ
การตรวจสอบความตรงของตัวแบบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาคการศึกษา : ระเบียบวาระ
แห่งชาติ (พ.ศ. 2551 -2555). กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- _____. (2552). รายงานการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษา
ด้วยการจัดการความรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- สุทนต์ ศรีไสย์. (2551). สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา แก้วสุข. (2553). รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านการประเมินในระดับดี :
กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพจน์ ประไพเพชร. (2551). เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนชาวไทยภูเขา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุเมธ จันทร์เจื้อจุน. (2554). “คุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาล
ในภูมิภาคตะวันตก”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 2(2): 163-171.
- โสภณ ม่วงทอง. (2555). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญในภาค
ตะวันออก”. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา 7(1): 29-18
- อรพรรณ คูจินดา. (2554). “ตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก”. วารสาร
ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย (2)2: 54-42 .
- อำนาจ จันทร์จำ. (2555). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

.....
อ่ำรุ่ง จันทวานิช. (2547). **แนวทางการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาคุณภาพ.**

กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

Gibson, J.L. (2000). **Organizations : Behavior, Structure, Processes.** 10th ed. Boston: McGraw-Hill.

Glickman, C. D., Gordon, S. P. ,and Ross-Gordon, J. M.. (2001). **Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach.** 8rd ed. Boston: Allyn and Bacon.

Harris, A. & Jon, Y. (2000). **Comparing School Improvement Programmers In England And Canada.** [online]. Retrieved September, 10, 2013, from
<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13632430068860>.

Hertling, E. (2000). “Implementing whole-school reform”. **Teacher Librarian** 27(3): 26-29.

Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2005). **Educational Administration Theory-Research-Practice.** 7th ed.
Singapore: McGraw-Hill.

Moorhead, M. G. and Griffin, R.W. (1998). **Organizational Behavior : Managing People and Organizational.** 5th ed. Boston: Houghton Mifflin.

Murgatroyd, S. & Morgan, C. (1994). **Quality Management and The School.** Buckingham: Open University Press.

Steers, M. R. (1977). **Organizational Effectiveness : A Behavioral View.** Santa Monica, California:
Goodyear Publishing Company, Inc.